

Praha 8. 2. 2010

3

Péče o pacienty s diagnózami F50.0–F50.9 - poruchy přijímání potravy v psychiatrických lůžkových zařízeních ČR

Health care about patients with diagnoses F50.0–F50.9 - eating disorders in psychiatric bed establishments in Czech Republic

Souhrn

V roce 2008 bylo celkem hospitalizováno 419 případů se základními diagnózami F50.0–F50.9 (poruchy přijímání potravy) v psychiatrických léčebnách a psychiatrických odděleních nemocnic, o 16 % méně než v roce 2004.

Summary

Altogether there were 419 cases of hospitalizations with this main diagnoses F50.0–F50.9 (eating disorders) in psychiatric institutes and hospital psychiatric wards in the year 2008, decreased about 16 % since year 2004.

Poruchy příjmu potravy (diagnózy F50.0–F50.9) tvoří okruh onemocnění, kam patří mentální anorexie (odmítání jídla), bulimie (záchvaty přejídání a zvracení) a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami, například se stresem. U těchto onemocnění (zkráceně ppp) jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem sloužící ke snížení hmotnosti a zkreslené vnímání vlastního těla. Jde o psychická onemocnění. To znamená, že chování spojené s anorexií či bulimií není od určitého stádia nemocný člověk schopen ovládat a tedy se i sám bez pomoci druhých nemoci zbavit. Nemoc bývá doprovázena ztrátou zájmu o kontakt s vrstevníky (především u anorexie), nesoustředěností a náladovostí. Středem zájmu se stává jídlo a vlastní postava.

V této aktuální informaci byly použity údaje z Národního registru hospitalizovaných podle trvalého bydliště pacienta. Za jeden případ hospitalizace se považuje každé ukončení hospitalizace na jednom oddělení v nemocnici nebo v psychiatrické léčebně, ať již hospitalizace skončila propuštěním nebo úmrtím pacienta, či jeho přeložením na jiné oddělení zdravotnického zařízení. Jeden pacient může být během sledovaného období hospitalizován vícekrát a tím se počet hospitalizovaných osob a hospitalizací liší. V této informaci jsou uváděna data za případy hospitalizace.

V roce 2008 bylo v psychiatrických lůžkových zařízeních (psychiatrické léčebny a psychiatrická oddělení nemocnic) hospitalizováno celkem 419 pacientů. Téměř 58 % pacientů bylo léčeno s diagnózou F50.0 - mentální anorexie, více než 23 % s diagnózou F50.2 - mentální bulimie a 9 % s diagnózou F50.1 - atypická mentální anorexie. Ostatní diagnózy tvořily necelých 10 % z celkového počtu pacientů s poruchami příjmu potravy.

Během sledovaného období vzrostl podíl hospitalizací pacientů s diagnózou F50.0 - mentální anorexie z 53 % v roce 2004 na 58 % v roce 2008 a poklesl podíl hospitalizací s diagnózou F50.2 - mentální bulimie z 33 % v roce 2004 na 23 % v roce 2008.

Celkové počty hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 měly během sledovaného období kolísavý průběh. Po téměř 12 % poklesu v roce 2005 proti roku 2004 se jejich počet pohyboval kolem 400–420 hospitalizací ročně a meziroční poklesy nebo nárůsty hospitalizací nepřesáhly v průměru 10 %. Na tuto diagnózu byly častěji ošetřovány ženy. Muži se podíleli na celkovém počtu hospitalizací v průměru 5 %.

V roce 2008 byla při léčení poruch přijímání potravy (F50.0–F50.9) průměrná ošetrovací doba 31,6 dne. Nejdelší průměrnou ošetrovací dobu vyžadovala léčba mentální anorexie (F50.0; 34,2 dne) a atypické mentální anorexie (F50.1; 31,1 dne). Necelý měsíc vyžadovala léčba mentální bulimie (F50.2; 28,7 dne) a atypická mentální bulimie (F50.3; 28,3 dne). Ve sledovaných letech průměrná ošetrovací doba nejdříve vzrostla v roce 2005 (36 dnů) proti roku 2004 (34,2 dne) o 1,8 dne, a pak se postupně snižovala až na 31,6 dne v roce 2008.

Z hlediska regionálního srovnání míry prevalence mělo v roce 2008 nejvíce pacientů s poruchou příjmu potravy trvalé bydliště v kraji Jihomoravském (6,7 pacientů na 100 tisíc obyvatel), Olomouckém (6,1 pacientů) a Zlínském (5,8 pacientů). Nad celorepublikovým průměrem, který činil 4 pacienty na 100 tisíc obyvatel, byl ještě kraj Vysočina (5,6 pacientů), Královéhradecký kraj (4,9 pacientů) a hlavní město Praha (4,4 pacientů). Nejnižší byla míra prevalence v kraji Pardubickém (2,1 pacientů), Plzeňském (2,3 pacientů) a Jihočeském (2,5 pacientů). Ve sledovaném období dochází v krajích k výkyvům počtů hospitalizací s poruchami přijímání potravy, ale ve většině z nich je jejich počet v průměru stejný. K významnějšímu nárůstu došlo v Olomouckém kraji, kde počty hospitalizací postupně vzrostly ze 14 pacientů v roce 2005 na 39 pacientů v roce 2008. K poklesu hospitalizací naopak došlo ve Středočeském kraji (z 58 pacientů v roce 2005 na 33 pacientů v roce 2008), v Plzeňském kraji (z 32 pacientů v roce 2004 na 13 pacientů v roce 2008), v Ústeckém kraji (z 46 pacientů v roce 2005 na 22 pacientů v roce 2008) a v Libereckém kraji (z 28 pacientů v roce 2004 na 12 pacientů v roce 2008).

V roce 2008 tvořili dětští pacienti ve věku do 15 let v průměru 17 % z celkového počtu hospitalizací s diagnózou F50. Ve věku od 15 do 19 let bylo hospitalizováno v průměru téměř 34 % pacientů. U pacientů nad 19 let bylo zaznamenáno nejvíce hospitalizací ve věkových skupinách 20–24 let a 25–29 let, a to v průměru 35 % z celkového počtu hospitalizací ve sledovaných letech. U nejčtenějších věkových skupin došlo k největšímu úbytku hospitalizací v roce 2008 proti roku 2004 u věkové skupiny 10–14 let, a to o pětinu (o 17 pacientů) a u věkové skupiny 25–29 let (o 39 %, tj. o 35 pacientů). K největšímu nárůstu došlo u méně čtených věkových skupin, a to u pacientů ve věku 35–39 let (téměř třikrát více pacientů) a ve věku 45–49 let (o 50 % více pacientů).

V členění podle zaměstnání a rodinného stavu bylo ve sledovaných letech nejvíce hospitalizací (cca 80 %) ve skupině „nepracující, dítě, studující“ a přibližně 86 % z počtu pacientů bylo svobodných, což odpovídá věkové struktuře pacientů léčených s poruchami příjmu potravy (F50.0–F50.9).

V roce 2008 byla u většiny pacientů po propuštění z psychiatrického lůžkového zařízení nutná další ambulantní péče, a to buď trvalá (téměř 63 % hospitalizací) nebo dočasná (u 28 % hospitalizací). V necelých 8,4 % hospitalizací byla nutná další ústavní léčba.

Typickým pacientem s ppp je svobodná, studující (popřípadě nepracující) dívka ve věku 15–19 let.

Vypracovala: Ing. Blanka Nechanská

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0 až F50.9 v psychiatrických zdravotnických zařízeních podle pohlaví a jednotlivých diagnóz

Kód dg.	Název diagnózy	2004			2005			2006			2007			2008		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
F50.0	Mentální anorexie	19	244	263	7	248	255	14	217	231	3	253	256	8	234	242
F50.1	Atypická mentální anorexie	3	37	40	5	25	30	4	25	29	4	45	49	4	34	38
F50.2	Mentální bulimie	5	159	164	2	127	129	2	96	98	5	101	106	1	97	98
F50.3	Atypická mentální bulimie	1	12	13	-	5	5	-	12	12	-	10	10	2	10	12
F50.4	Přejídání spoj.s psychol.por.	-	2	2	-	4	4	-	4	4	-	3	3	1	7	8
F50.5	Zvracení spoj.s j.psychol.por.	-	-	-	-	2	2	-	1	1	-	3	3	-	2	2
F50.8	Jiné poruchy přijímání jídla	1	7	8	1	6	7	3	9	12	4	4	8	1	11	12
F50.9	Porucha přijímání jídla, NS	-	5	5	1	4	5	-	5	5	1	3	4	-	7	7
Celkem		29	466	495	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0 až F50.9 v psychiatrických zdravotnických zařízeních podle pohlaví a kraje bydliště

Kraj	2004			2005			2006			2007			2008		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Hl. m. Praha	3	54	57	3	39	42	2	41	43	2	44	46	3	51	54
Středočeský	2	47	49	2	56	58	1	23	24	3	32	35	2	31	33
Jihočeský	-	22	22	1	24	25	-	30	30	-	21	21	-	16	16
Plzeňský	5	27	32	2	25	27	-	15	15	2	15	17	-	13	13
Karlovarský	1	10	11	-	7	7	-	9	9	-	17	17	-	12	12
Ústecký	-	38	38	-	46	46	-	20	20	-	29	29	2	20	22
Liberecký	3	25	28	2	10	12	1	10	11	-	15	15	-	12	12
Královéhradecký	-	28	28	-	38	38	-	25	25	-	36	36	1	26	27
Pardubický	1	27	28	1	17	18	3	13	16	2	23	25	-	11	11
Vysočina	2	22	24	1	17	18	5	24	29	3	21	24	1	28	29
Jihomoravský	4	76	80	2	66	68	6	56	62	5	74	79	2	75	77
Olomoucký	-	25	25	-	14	14	2	28	30	-	26	26	-	39	39
Zlínský	3	26	29	-	22	22	2	31	33	-	29	29	5	29	34
Moravskoslezský	5	39	44	2	38	40	1	44	45	-	38	38	1	37	38
bezdomovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
mimo území ČR	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	2	-	2	2
Celkem	29	466	495	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419

Průměrná ošetrovací doba hospitalizací s diagnózami F50.0 až F50.9 podle pohlaví a jednotlivých diagnóz

Kód dg.	Název diagnózy	2004			2005			2006			2007			2008		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
F50.0	Mentální anorexie	33,8	39,2	38,8	42,0	40,7	40,7	35,4	34,5	34,6	12,3	35,1	34,8	37,9	34,1	34,2
F50.1	Atypická mentální anorexie	16,3	27,1	26,3	16,4	31,0	28,5	19,3	27,8	26,6	38,8	29,5	30,3	23,5	32,0	31,1
F50.2	Mentální bulimie	34,8	30,0	30,1	74,0	29,5	30,2	37,5	37,5	37,5	38,2	29,8	30,2	22,0	28,8	28,7
F50.3	Atypická mentální bulimie	18,0	34,3	33,0	-	29,8	29,8	-	26,3	26,3	-	19,4	19,4	15,5	30,9	28,3
F50.4	Přejídání spoj.s psychol.por.	-	20,0	20,0	-	28,5	28,5	-	25,8	25,8	-	34,7	34,7	15,0	21,3	20,5
F50.5	Zvracení spoj.s j.psychol.por.	-	-	-	-	48,5	48,5	-	60,0	60,0	-	38,0	38,0	-	16,5	16,5
F50.8	Jiné poruchy přijímání jídla	24,0	19,7	20,3	39,0	25,3	27,3	16,7	34,1	29,8	21,3	25,8	23,5	25,0	20,0	20,4
F50.9	Porucha přijímání jídla, NS	-	21,2	21,2	8,0	3,8	4,6	-	33,2	33,2	24,0	39,7	35,8	-	24,3	24,3
Celkem		31,3	34,4	34,2	35,7	36,0	36,0	30,3	34,5	34,3	28,9	32,8	32,7	28,8	31,7	31,6

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0 až F50.9 v psychiatrických zdravotnických zařízeních podle pohlaví a věkových skupin

Věková skupina	2004			2005			2006			2007			2008		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
5–9	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1	2
10–14	7	78	85	1	68	69	5	47	52	5	84	89	6	62	68
15–19	10	152	162	5	150	155	5	127	132	1	129	130	6	145	151
20–24	7	93	100	2	105	107	3	81	84	-	87	87	-	81	81
25–29	2	88	91	5	53	58	5	62	67	3	63	66	2	54	56
30–34	-	28	28	-	26	26	1	32	33	3	23	26	1	29	30
35–39	-	5	5	2	6	8	-	5	5	-	19	19	1	14	15
40–44	-	9	9	-	7	7	1	6	7	2	4	6	-	4	4
45–49	2	4	6	-	2	2	-	8	8	-	5	5	-	9	9
50–54	-	3	3	-	1	1	1	-	1	1	2	3	-	2	2
55–59	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	2	2	-	-	-
60–64	-	2	2	-	2	2	2	-	2	2	2	4	-	1	1
65–69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70+	1	-	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	29	466	496	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0 až F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a zaměstnání

Zaměstnání	2004			2005			2006			2007			2008		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
kvalif. dělník v zemědělství, lesnictví a v příb. oborech	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-
nepracující, dítě, studující	25	350	375	14	347	361	20	292	312	12	338	350	15	326	341
nižší admin. pracovník	-	25	25	-	18	18	-	17	17	-	24	24	-	23	23
obsluha strojů a zařízení	1	5	6	-	-	-	1	1	2	1	1	2	-	-	-
pomocný a nequalifikovaný pracovník	-	7	7	1	5	6	1	2	3	-	2	2	-	2	2
provozní prac. ve službách	1	36	37	1	21	22	-	25	25	2	21	23	-	19	19
řemeslník a kvalifik. dělník	2	10	12	-	4	4	1	11	12	1	13	14	-	5	5
technický, zdravotnický, pedagogický pracovník a pracovník v příb. oborech	-	22	22	-	16	16	-	19	19	-	12	12	-	16	16
vědecký a odborný duševní pracovník	-	2	2	-	2	2	-	2	2	1	6	7	2	3	5
vedoucí a řídicí pracovník	-	9	8	-	7	7	-	-	-	-	4	4	-	8	8
Celkem	29	466	495	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0 až F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a rodinného stavu

Rodinný stav	2004			2005			2006			2007			2008		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
svobodný/á	24	409	433	12	369	381	18	315	333	11	354	365	16	355	371
ženatý, vdaná	3	34	37	2	29	31	4	43	47	2	53	55	1	28	29
rozvedený/á	1	18	19	1	18	19	-	9	9	2	10	12	-	17	17
ovdovělý/á	-	1	1	-	1	1	-	1	1	2	-	2	-	-	-
druh, družka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
nezjištěn	1	4	5	1	4	5	1	1	2	-	5	5	-	2	2
Celkem	29	466	495	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419

Počty hospitalizací v psychiatrických zdravotnických zařízeních podle kraje bydliště a jednotlivých diagnóz v roce 2008

Kraj	F50.0	F50.1	F50.2	F50.3	F50.4	F50.5	F50.8	F50.9	Celkem
Hl. m. Praha	30	2	11	2	1	-	3	5	54
Středočeský	20	4	5	1	1	-	2	-	33
Jihočeský	6	3	7	-	-	-	-	-	16
Plzeňský	7	-	5	1	-	-	-	-	13
Karlovarský	6	1	3	1	1	-	-	-	12
Ústecký	11	1	3	1	2	-	2	2	22
Liberecký	7	1	4	-	-	-	-	-	12
Královéhradecký	17	3	6	-	-	1	-	-	27
Pardubický	5	2	4	-	-	-	-	-	11
Vysočina	20	3	4	-	1	-	1	-	29
Jihomoravský	46	4	23	3	-	-	1	-	77
Olomoucký	17	5	11	1	2	-	3	-	39
Zlínský	23	3	7	-	-	1	-	-	34
Moravskoslezský	26	6	4	2	-	-	-	-	38
Celkem	242	38	98	12	8	2	12	7	419

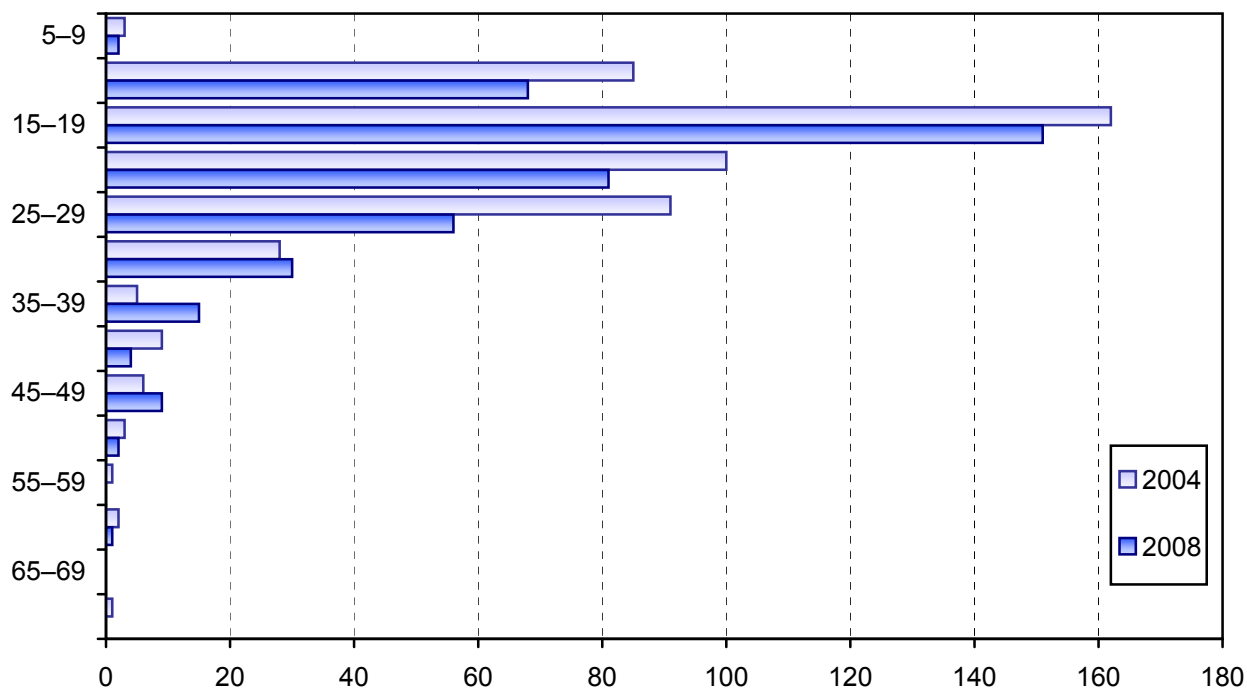
Počty hospitalizací v psychiatrických zdravotnických zařízeních podle pohlaví, věkových skupin a jednotlivých diagnóz v roce 2008

Věková skupina	F50.0	F50.1	F50.2	F50.3	F50.4	F50.5	F50.8	F50.9	Celkem
	muži								
5-9	-	-	-	-	1	-	-	-	1
10-14	2	3	-	1	-	-	-	-	6
15-19	4	-	1	-	-	-	1	-	6
20-24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25-29	1	1	-	-	-	-	-	-	2
30-34	1	-	-	-	-	-	-	-	1
35-39	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Celkem	8	4	1	2	1	-	1	-	17
	ženy								
5-9	-	-	-	-	-	-	1	-	1
10-14	48	9	2	-	1	-	2	-	62
15-19	88	14	28	8	1	-	2	4	145
20-24	44	1	31	2	1	-	1	1	81
25-29	28	5	19	-	-	1	1	-	54
30-34	8	3	14	-	1	1	1	1	29
35-39	7	1	3	-	1	-	1	1	14
40-44	4	-	-	-	-	-	-	-	4
45-49	7	1	-	-	1	-	-	-	9
50-54	-	-	-	-	-	-	2	-	2
55-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60-64	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Celkem	234	34	97	10	7	2	11	7	402

Počty hospitalizací v psychiatrických zdravotnických zařízeních podle potřeby další péče po propuštění a jednotlivých diagnóz v roce 2008

Potřeba další péče po propuštění	F50.0	F50.1	F50.2	F50.3	F50.4	F50.5	F50.8	F50.9	Celkem
žádná	3	1	-	-	-	-	-	-	4
dočasná ambulantní	142	22	68	8	7	1	8	6	262
trvalá ambulantní	74	8	26	3	1	1	3	1	117
ústavní léčba	23	7	4	-	-	-	1	-	35
ústav.sociál.služba	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Celkem	242	38	98	12	8	2	12	7	419

Porovnání počtu hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 podle věkových skupin v roce 2004 a 2008

Porovnání počtu hospitalizací v krajích v letech 2004 až 2008

